

Ресторанний бізнес скоротив обсяг наданих послуг. Разом з тим, тарифи на послуги не зросли. Відповідно це призвело до скорочення доходів і прибутків підприємств. Малий ресторанний бізнес у порівнянні з великим, має менше ресурсу для того щоб утриматися на ринку в складний час, отже велика кількість малих підприємств вимушені були припинити свою діяльність через збитковість. Шляхами виходу з такої ситуації можуть стати: зниження кількості використання імпортової сировини та переорієнтування на вітчизняного виробника і на більш традиційну кухню. Також, потрібно максимально зменшити орендну ставку, знизити необов'язкові витрати, потрібно бути зорієнтованим на доставку.

Висновки. Для того, щоб відновити прибутковість та рентабельність ресторанного бізнесу потрібне припинення воєнних дій та усунення обмежень, які були запроваджені на початку війни. На відновлення вітчизняного ресторанного бізнесу впливатиме майбутні закордонні інвестиції в країну, застосування нововведень та налаштування продовольчих ланцюгів.

Список використаних джерел

1. Ресторанний бізнес під час війни: де найбільш інтенсивно відкриваються нові заклади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/business/restoranniy-biznes-pid-chas-viyni-vidkrittuya-restoraniv-ukrayini_n2151721

Небесня Л.,

1 курс, 8 група ФРГТБ ДТЕУ

Науковий керівник

Компанець К., канд. екон. наук, доц. (ДТЕУ, м. Київ)

ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

Альтернативна енергетика набуває шаленої популярності в багатьох країнах світу. В країнах Європи більше 14% енергії отримують від поновлюваних джерел. В Україні, на жаль, цей показник становить всього лише 1%. Україна володіє достатнім потенціалом для розвитку відновлюваних джерел енергії та заміщення традиційних

паливно-енергетичних ресурсів у річному розрізі 68 млн.тон.н.е., що відповідає 73 млрд.куб.м природного газу [3]. Наша країна починаючи з 2020 року веде активну роботу по покращенню цієї сфери. Зокрема проводяться заходи на тему «Альтернативна енергетика в Україні: можливості для інвесторів та виробників» [4]. Приймаються закони, що визначають правові, економічні, екологічні та організаційні засади використання альтернативних джерел енергії та сприяють розширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі [5].

Альтернативні способи отримання електроенергії мають значну перевагу над класичними способами. По-перше, це екологічно чистий спосіб. У класичному варіанті отримання тепла та енергії відбувається спалювання викопного палива (вугілля, нафти, газу), в наслідок чого відбувається виділення великої кількості парникових газів. Атомна енергетика не має властивості викиду парникових газів, але має інший недолік – високий ризик масового ураження в разі аварії. В свою чергу відновлювальна енергетика не несе ніякої загрози довкіллю. По-друге, запаси викопного палива не є нескінченними. За весь період діяльності людини земля виснажена, а природні ресурси вичерпуються. За середніми підрахунками нафти в розвіданих родовищах світу вистачить на 15–25 років, газу – на 30–50 років, вугілля – на 100–200 років, при сьогоденних темпах видобутку і споживання [2]. Натомість альтернативні джерела енергії передбачають невичерпність. По-третє, це вигідно економічно. Витратитися доведеться тільки один раз – на покупку устаткування і установку. Протягом всього терміну експлуатації власник отримує чистий прибуток, оскільки може продавати вироблену електроенергію [6].

Зважаючи на сьогоденні проблеми в Україні в галузі енергопостачання, слід зауважити, що альтернативний спосіб отримання енергії з кожним днем стає доступнішим для багатьох людей в домашніх умовах. Все частіше ми помічаємо у продажі актуальність зарядних пристроїв, що працюють від енергії сонця. Зазвичай вони містять блок накопичення енергії, яку вони отримують від сонячних променів. В 21 столітті з'явилась велика кількість конструкцій та інструментів, що допомагають нам переводити природну енергію, джерела якої нас оточують повсякденно, у звичний для нас вигляд. Все більш доступними стають сонячні панелі, вітряки, сонячні колектори, біогазові установки, геотермальні системи, які вже зараз активно використовують малі підприємства для отримання енергії.

Україна, як вже було зазначено раніше, має великий потенціал в розвитку цієї сфери. Ми спостерігаємо зацікавленість у цьому

держави, яка всіляко підтримує закони, що дозволяють розвивати цю галузь. Наша країна має сприятливий клімат для отримання енергії від альтернативних джерел, враховуючи високу середню швидкість вітру, значний обсяг сонячної енергії та зростаючу кількість сільськогосподарських відходів.

Сонячна енергетика. Наразі цей спосіб отримання енергії тільки на ранній стадії розвитку. Проте щорічний обсяг сонячної енергії в Україні вищий, ніж у Німеччині, – одного з лідерів галузі [1]. Це робить нашу країну привабливою для багатьох інвесторів в галузі сонячної енергетики.

Вітрова енергетика. Експерти даної галузі визначили, що найсприятливіші умови для розвитку цього виду енергетики є малонаселені райони півдня України. Саме там висока швидкість вітру дозволить розвивати цю галузь.

Біомаса. Оскільки аграрний сектор є одним з ключових в економіці нашої країни, дедалі більше з'являтиметься сільськогосподарських відходів. Ці відходи є необхідними для виробництва електроенергії на основі біомаси.

Висновки. Альтернативній енергетиці приділяють значну увагу по всьому світу, отже у неї є майбутнє і з кожним десятиліттям вона все більше витіснятиме класичні способи отримання енергії. В Україні ця галузь на стадії розвитку, що приваблює велику кількість інвесторів. Відновлювальна енергетика є вигідною та менш шкідливою для довкілля. В побуті та на підприємствах все більше зустрічається альтернативних способів отримання енергії. Для повного переходу на таких способів отримання енергії знадобиться не одне десятиліття, але при поступовому покращенні цієї сфери альтернативна енергетика цілком може увійти в дім кожного українця.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт «UkraineInvest», URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/industries/energy/alternative-energy/> (Дата звернення: 09.12.2022)
2. Інформаційний сайт «Панда», URL: https://wwf.panda.org/wwf_news/?232512/Renewables-in-our-life (Дата звернення: 09.12.2022)
3. Офіційний сайт «Разумков центр», URL: <https://razumkov.org.ua/statti/orientyru-rozvytku-alternatyvnoi-energetyky-ukrainy-do-2030r> (Дата звернення: 09.12.2022)
4. Офіційний сайт «Укрінформ», URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3073727-alternativna-energetika-v-ukraini-mozlivosti-dla-investoriv-ta-virobnikiv.html> (Дата звернення: 09.12.2022)

5. Офіційний сайт Верховної Ради України, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text> (Дата звернення: 09.12.2022)

6. Інформаційний сайт «Новини Львова», URL: <https://dailylviv.com/news/ekonomika/alternatyvna-enerhetyka-vydy-i-osoblyvosti-system-91626> (Дата звернення: 09.12.2022)

Негрій Н.,

3 курс, 3 група ФРГТБ ДТЕУ

Науковий керівник

Бойко М., *д-р екон. наук, проф. (ДТЕУ, м. Київ)*

ВИКЛИКИ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

На будь-який бізнес завжди впливають зовнішні та внутрішні фактори. Вважається, що саме внутрішні фактори, такі, як наявність фінансових ресурсів і фінансове становище, структура капіталу, здатність підприємства генерувати прибуток, визначають рівень його економічної безпеки та його здатність протистояти негативним впливам зовнішніх і внутрішніх загроз. Проте в цьому питанні готельний бізнес має свої особливості, тому що є дуже вразливим до макроекономічних зовнішніх чинників, що підтверджується змінами готельного бізнесу в Україні після початку війни з 24 лютого.

Насамперед війна та зміни в політичній та економічній ситуації призвели до значного зменшення кількості туристів, які відвідують Україну. Це стало причиною зменшення попиту на готельні послуги. За дослідженням Артура Лупашко станом на лютий 2023 року український готельний ринок працює близько на 2–3%. У перші місяці війни готельний бізнес фактично завмер, потік гостей зупинився, усі заплановані зустрічі, події й туристичні чи бізнес-поїздки довелось скасувати, а показник відмов від бронювання у східних, центральних та південних регіонах виріс до 85–98% [1].

Загалом ситуація в цьому сегменті залежить від регіону. Поки відносно кращий стан справ – на заході країни. Якщо на півдні готельний працює 3–5% від прогнозованого, то в Києві, області та в центральній Україні близько 15%, на сході через бойові дії та окупацію територій більшість готелів призупинили роботу. Цікава ситуація склалася у західних областях. Через внутрішню міграцію у перші місяці війни заклади розміщення були завантажені на 100%. За статистикою Державного агентства розвитку туризму [2], за перші шість